

Forslag til ny
revisorlov

Udvalgte konsekvenser
for PIE-virksomhederne

Kundeseminar januar 2016
Jan Bo Hansen

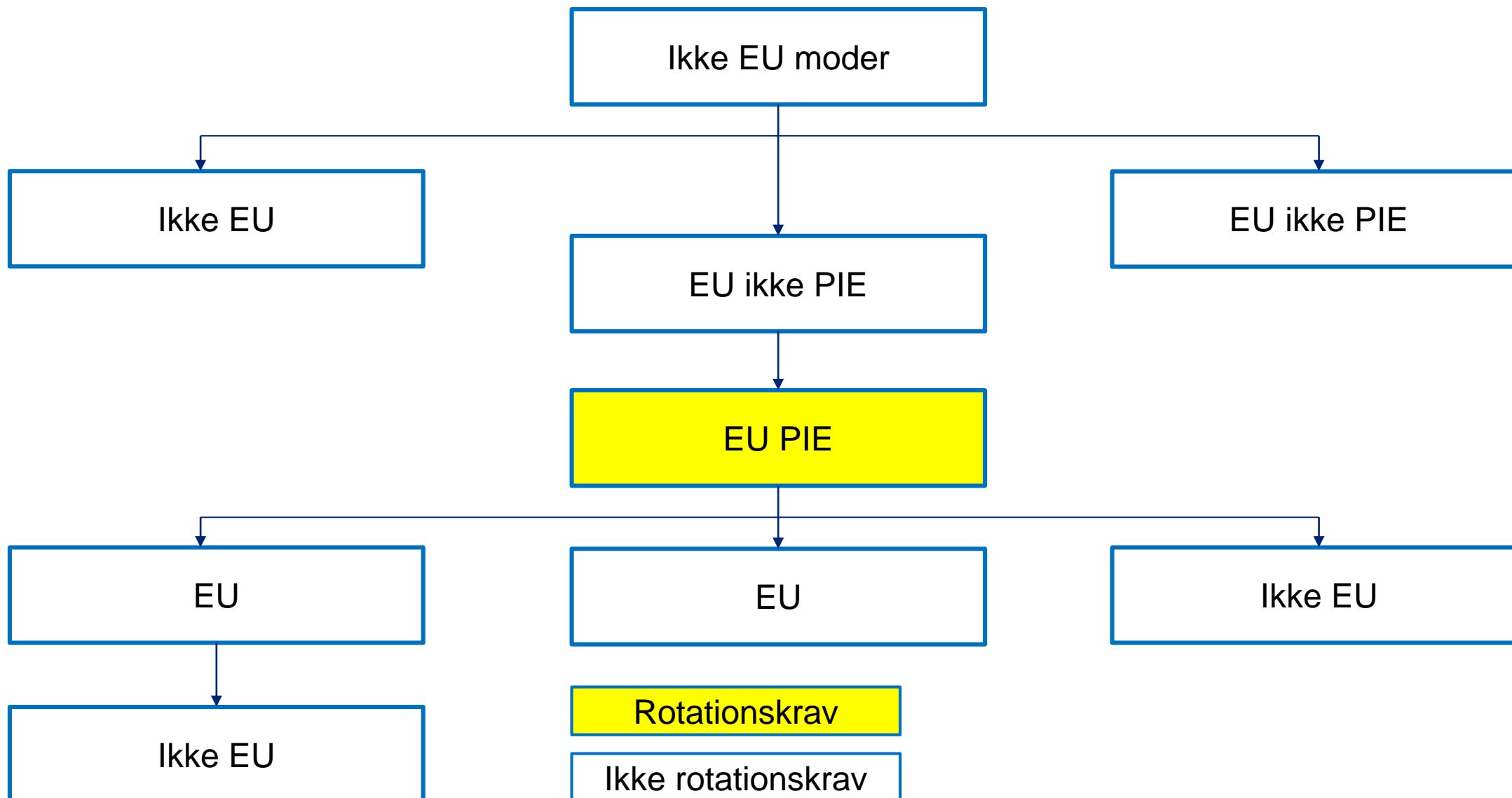

Firmarotation

Obligatorisk rotation af revisionsfirmaer

- En aftale om lovpligtig revision af en PIE-virksomhed skal gælde for mindst et år, som derefter kan forlænges
- En revisionsaftale kan samlet højst gælde i 10 år (første periode)
- De enkelte medlemsstater kan vælge at forlænge perioden, så den udgør højst 20 år, hvis revisionsopgaven sendes i udbud efter nærmere fastlagte kriterier efter den første periode
- De enkelte medlemsstater kan endvidere vælge at forlænge aftaleperioden til højst 24 år, hvis to revisionsfirmaer varetager revisionsopgaven efter den første periode (joint audit)
- Medlemsstaterne har mulighed for at fastsætte en kortere maksimumsperiode (første periode) end 10 år
- Efter udløbet af den maksimale aftaleperiode skal der være en "afkølingsperiode" på mindst 4 år, før revisionsfirmaet igen kan blive revisor for virksomheden
- Det nuværende krav om rotation af "nøglepartnere" efter maksimalt 7 år fastholdes – "afkølingsperioden" bliver her fremover 3 år
- Revisionsfirmaet skal etablere en passende gradvis rotationsordning for "de øverste" revisionsmedarbejdere – som minimum de godkendte revisorer. Revisionsfirmaet skal overfor de kompetente myndigheder kunne dokumentere, at ordningen er effektiv.

PIE – konsekvenser for firmarotation

Rotation – overgangsregler – EU-kommissionens fortolkning

Valgperiode	20 år eller mere	Mellem 11 og 20 år	Mindre end 11 år
Oprindeligt valgtidspunkt	Før 17. juni 1994	Mellem 17. juni 1994 og 16. juni 2003	Mellem 17. juni 2003 og 16. juni 2014
”Entry into force”	16. juni 2014	16. juni 2014	16. juni 2014
Overgangsperiode	6 år	9 år	Indtil 10 års valgperiode nås
Seneste valgtidspunkt (for et yderligere år)	16. juni 2020	16. juni 2023	Skal fratræde 17. juni 2016, hvis 10 års valgperiode er nået (Årsregnskabet for 2016 kan formentlig revideres færdigt) (Kan dog forlænges med 10/14 år ved udbud/joint audit såfremt Danmark beslutter dette)

Konsekvenser af overgangsreglerne

- Overgangsreglerne betyder, at de PIE, hvor det første år deres nuværende revisor har revideret årsrapporten er 2003, 2004, 2005 eller 2006, skal sende revisionsopgaven i udbud i 2016 med henblik på valg af revisor til at varetage revisionen for 2017.
- Og ønsker de, at deres nuværende revisor skal have mulighed for at kunne få en yderligere 10 års periode, skal udbuddet så være afgjort senest den 16. juni 2016? Eller skal udbuddet blot være afgjort inden den ordinære generalforsamling i foråret 2017?
- Har en PIE-virksomhed således haft revisionsopgaven i udbud i 2015 og har ”genvalgt” deres eksisterende revisionsfirma, så skal opgaven i udbud igen i løbet af 2016, hvis revisionsfirmaet har revideret årsrapporten i 10 år eller mere

Ikke-revisionsmæssige ydelser

Ikke-revisionsmæssige ydelser

- Forordningen omfatter en liste over ikke-revisionsmæssige ydelser, som **revisionsfirmaet og ethvert medlem af revisionsfirmaets netværk** ikke må levere til en revisionskunde, som er en **PIE i EU, til dens modervirksomhed i EU eller til kontrollerede virksomheder i EU** i den periode, der er omfattet af det reviderede årsregnskab, og frem til tidspunktet for dateringen af revisionspåtegningen.
- Medlemsstaterne kan vedtage, at vurderingsydelser og visse skattemæssige ydelser kan tillades (angivet med grønt på næste planche), forudsat at disse ydelser ikke har nogen direkte indvirkning eller alene har en ubetydelig indvirkning på det reviderede regnskab
- Ét års karens ved udformning og gennemførelse af procedurer for intern kontrol eller risikostyring vedrørende finansiel information samt udformning og gennemførelse af finansielle informationssystemer.
- Ikke-revisionsmæssige ydelser, som godt må leveres til den reviderede PIE, skal godkendes af virksomhedens revisionsudvalg

Forbudte ikke-revisionsmæssige ydelser

- **Levering af skattemæssige ydelser vedrørende:**

- Udarbejdelse af skatteblanketter
- Lønskat
- Told
- Udpegelse af offentlige tilskud og skatteincitament, medmindre bistand fra revisor eller revisionsfirmaet i forbindelse med sådanne ydelser er retligt krævet
- Bistand i forbindelse med skattekontroller fra skattemyndighedernes side, medmindre bistand fra revisor eller revisionsfirmaet i forbindelse med sådanne kontroller er retligt påkrævet
- Beregning af direkte og indirekte skat samt udskudt skat
- Ydelse af skatterådgivning

- Ydelser, der har indflydelse på den reviderede virksomheds ledelse eller beslutningstagning
- Bogføring og udarbejdelse af bogholderi og regnskaber
- Ydelser i forbindelse med lønninger
- Udformning og gennemførelse af procedurer for intern kontrol eller risikostyring relateret til udarbejdelse af og/eller kontrollen af finansiel information eller udformning og gennemførelse af finansielle informationsteknologisystemer
- **Vurderingsydelser, herunder vurderinger i forbindelse med aktuarydelser eller støtte til retssager**

- **Juridiske ydelser i forbindelse med:**

- Generel rådgivning
- Forhandling på vegne af den reviderede virksomhed
- Tvistløsning i en forsvarende rolle

- **Ydelser i forbindelse med den reviderede virksomheds interne revisionsfunktion**

- **Ydelser i tilknytning til finansiering, kapitalstruktur og kapitalallokering og den reviderede virksomheds investeringsstrategi, bortset fra erklæringsafgivelse i forbindelse med regnskaber, såsom afgivelse af ”comfort letters” i forbindelse med prospekter udstedt af den reviderede virksomhed**

- **Fremme af, handel med eller tegningsgaranti for aktier i den reviderede virksomhed**

- **Ydelser relateret til menneskelige ressourcer med hensyn til:**

- Ledelse, som betydeligt kan påvirke udarbejdelsen af det bogholderi eller det regnskab, som er underlagt den lovpligtige revision, såfremt sådanne ydelser omfatter:
 - Søgning efter eller udvælgelse af kandidater til sådanne stillinger
 - Kontrol af referencerne for kandidater til sådanne stillinger
 - Strukturering af det organisatoriske design, og
 - udgiftskontrol

Forbudte ikke-revisionsmæssige ydelser

- **Levering af skattemæssige ydelser vedrørende:**

- Udarbejdelse af skatteblanketter
- Lønskat
- Told
- Udpegelse af offentlige tilskud og skatteincitament, medmindre bistand fra revisor eller revisionsfirmaet i forbindelse med sådanne ydelser er retligt krævet
- Bistand i forbindelse med skattekontroller fra skattemyndighedernes side, medmindre bistand fra revisor eller revisionsfirmaet i forbindelse med sådanne kontroller er retligt påkrævet
- Beregning af direkte og indirekte skat samt udskudt skat
- Ydelse af skatterådgivning

- **Ydelser, der har indflydelse på den reviderede virksomheds ledelse eller beslutningstagning**
- **Bogføring og udarbejdelse af bogholderi og regnskaber**
- **Ydelser i forbindelse med lønninger**
- **Udformning og gennemførelse af procedurer for intern kontrol eller risikostyring relateret til udarbejdelse af og/eller kontrollen af finansielle information eller udformning og gennemførelse af finansielle informationsteknologisystemer**
- **Vurderingsydelser, herunder vurderinger i forbindelse med aktuarydelser eller støtte til retssager**

- **Juridiske ydelser i forbindelse med:**

- **Generel rådgivning**
- **Forhandling på vegne af den reviderede virksomhed**
- **Tvistløsning i en forsvarende rolle**

- **Ydelser i forbindelse med den reviderede virksomheds interne revisionsfunktion**

- **Ydelser i tilknytning til finansiering, kapitalstruktur og kapitalallokering og den reviderede virksomheds investeringsstrategi, bortset fra erklæringsafgivelse i forbindelse med regnskaber, såsom afgivelse af "comfort letters" i forbindelse med prospekter udstedt af den reviderede virksomhed**

- **Fremme af, handel med eller tegningsgaranti for aktier i den reviderede virksomhed**

- **Ydelser relateret til menneskelige ressourcer med hensyn til:**

- **Ledelse, som betydeligt kan påvirke udarbejdelsen af det bogholderi eller det regnskab, som er underlagt den lovpligtige revision, såfremt sådanne ydelser omfatter:**
 - **Søgning efter eller udvælgelse af kandidater til sådanne stillinger**
 - **Kontrol af referencerne for kandidater til sådanne stillinger**
 - **Strukturering af det organisatoriske design, og**
 - **udgiftskontrol**

Forbudte ikke-revisionsmæssige ydelser

- Hvad er rækkevidden af de udmeldte forbud, da disse alene er omtalt på overordnet niveau?
 - For nærværende skeles til fortolkningerne i IESBA Code of Ethics (FSR's Ethiske regler for revisorer) – jfr. Revisorkommissionens rapport.
- Hvornår har ydelserne ikke nogen direkte indvirkning eller alene en ubetydelig indvirkning på det reviderede regnskab?
 - Hvordan skal bestemmelsen læses?
 - *Revisors ydelse må ikke have en direkte indvirkning, med mindre denne indvirkning er ubetydelig for regnskabet.*
 - Hvornår "direkte effekt"?
 - *Den hidtidige fortolkning har været, at hvis kunden stilles overfor et valg mellem flere muligheder, så har revisors rådgivning ikke en direkte indvirkning, da kunden selv træffer valget.*
 - Tilladt:
 - Revisionsfirmaets opstilling af forskellige omstruktureringsforslag
 - Revisionsfirmaets rådgivning om skattebesparelse ved frasalg af aktiver – også selv om frasalget er væsentligt for regnskabet
 - Ikke-tilladt:
 - Aktiv rolle i omstruktureringsprocessen, hvor revisionsfirmaet medvirker til implementering af løsninger, som resulterer i væsentlige ændringer til årsregnskabet
 - Hvornår "ubetydelig"?
 - *På EU-orienteringsmøde i april 2014 blev der henvist til ISA 320 "Audit Materiality" for nærmere vejledning*

Forbudte ikke-revisionsmæssige ydelser

Forordningen omfatter en liste over ikke-revisionsmæssige ydelser, som revisionsfirmaet og ethvert medlem af revisionsfirmaets netværk ikke må levere til en revisionskunde, som er en PIE i EU, til dens modervirksomhed i EU eller til kontrollerede virksomheder i EU i den periode, der er omfattet af det reviderede årsregnskab, og frem til tidspunktet for dateringen af revisionspåtegningen.

Forbuddets rækkevidde inden for EU

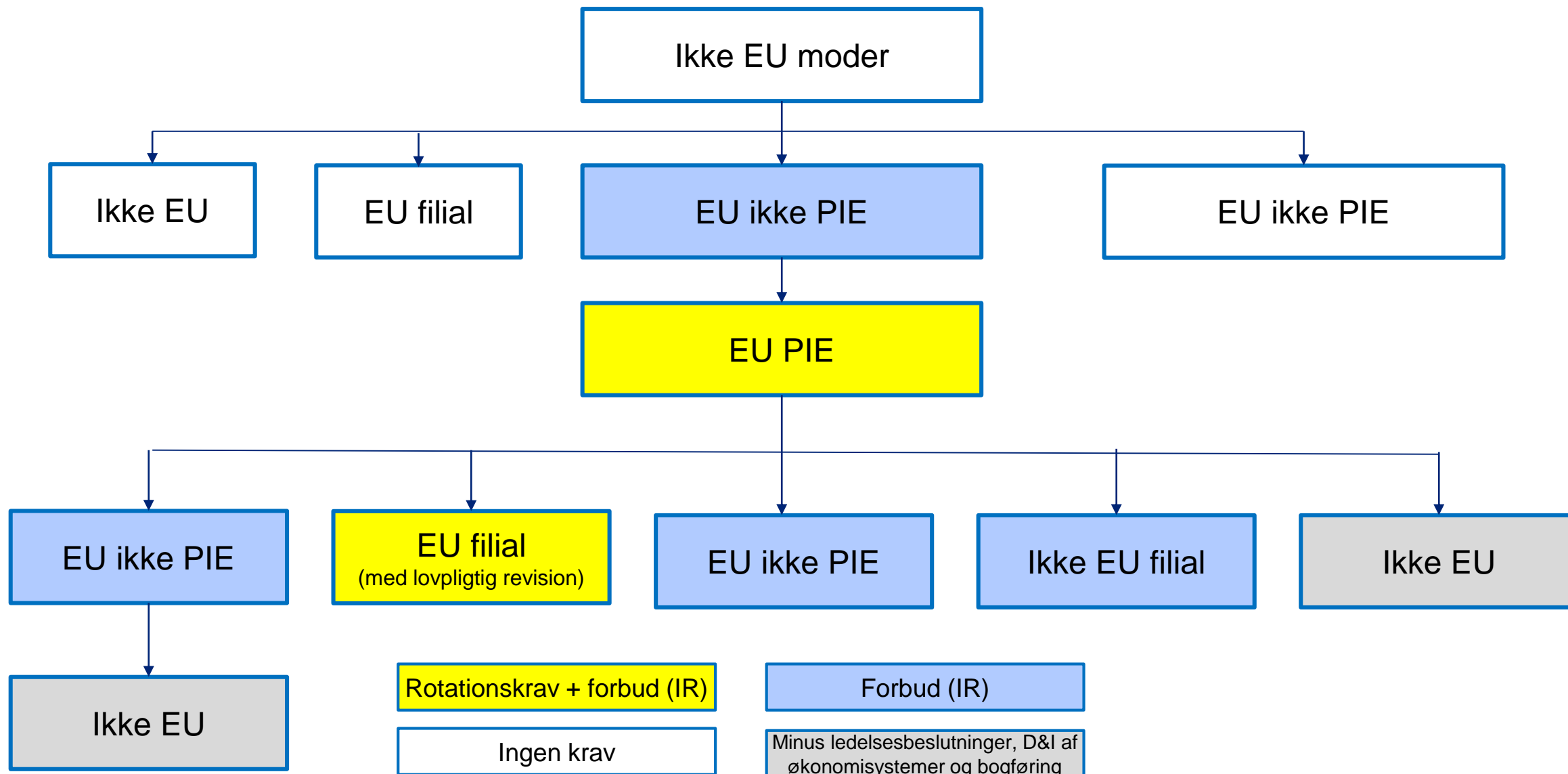
- Hvis den reviderede PIE virksomhed har kontrollerede virksomheder i andre EU lande, så gælder medlemslandets uafhængighedsregler for disse virksomheder.
- Øverste PIE virksomhed og dens revisorer skal tage både hjemlandets og andre landes regler i betragtning ved vurdering af ikke-revisionsmæssige ydelser

Forbuddets rækkevidde uden for EU

- Gælder tillige kontrollerede virksomheder uden for EU, ved
 - Bogføring
 - Design og implementering af økonomisystemer
 - Ledelsesbeslutninger

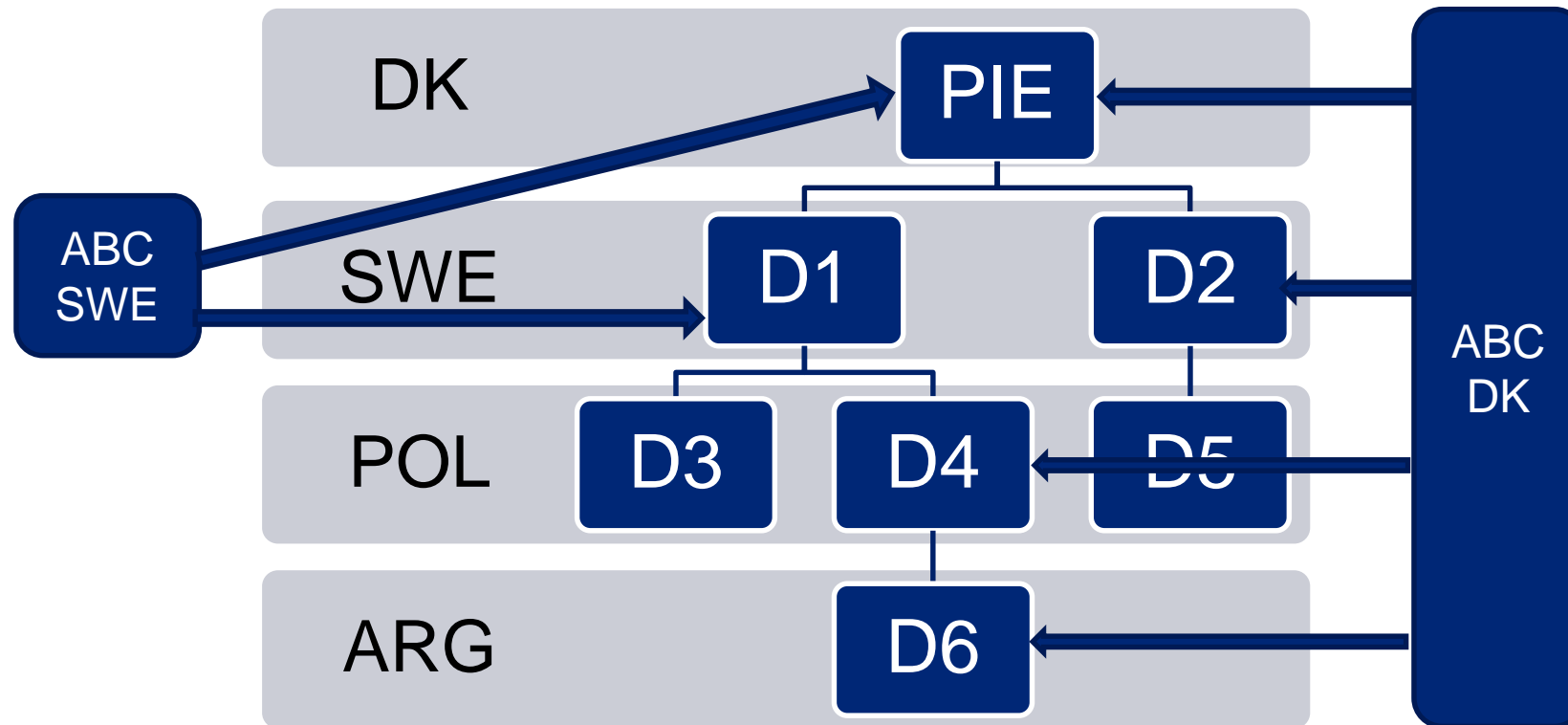
PIE – konsekvenser for ikke-revisionsydelsers (IR)

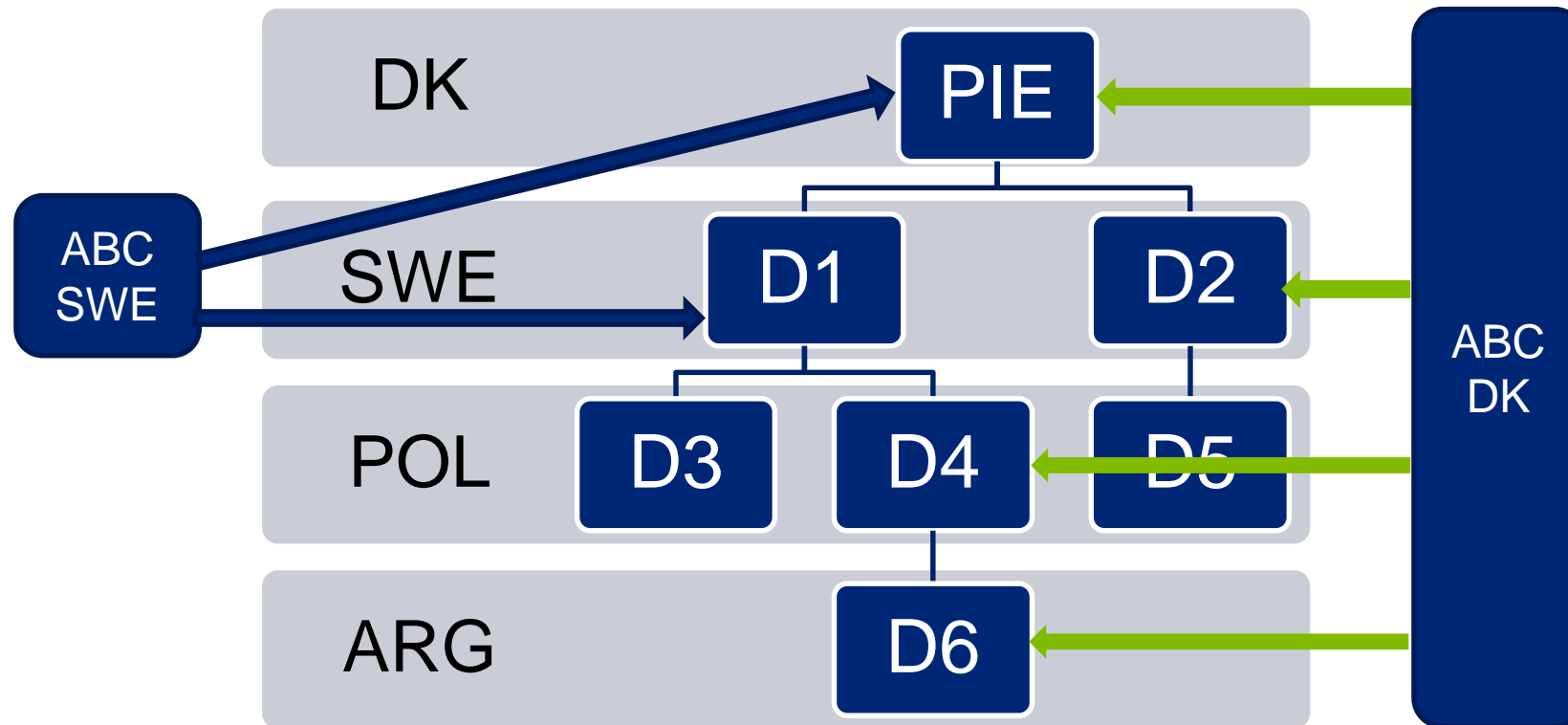
Loft på 70% for tilladte ikke-revisionsmæssige ydelser

- Når revisionsfirmaet (og alene revisionsfirmaet – dvs. andre medlemsfirmaer i netværket er ikke omfattet) har leveret tilladte ikke-revisionsmæssige ydelser til en PIE, dens moderselskab eller kontrollerede virksomheder for en fortløbende periode af 3 år eller mere, må honorarer for sådanne ikke-revisionsmæssige ydelser ikke overstige 70% af gennemsnittet af honorarerne for
 1. Den lovpligtige revision i de tre foregående regnskabsår for den pågældende PIE, og hvor der er tale om koncerner
 2. For dens moderselskab og kontrollerede virksomheder samt for revisionen af koncernregnskabet (dvs. af revisionshonoraret for hele koncernen).

70% begrænsning – global koncern – beregningsgrundlaget – hvem er omfattet?

70% begrænsning – global koncern – beregningsgrundlaget – hvem er omfattet?

Loft på 70% for tilladte ikke-revisionsmæssige ydelser (IRY)

Hvornår er revisionsfirmaets ikke-revisionsydelser første gang omfattet af bestemmelserne? For en PIE med kalenderårsregnskab vil den første fortløbende tre-års periode (formentlig) omfatte regnskabsårene 2017, 2018 og 2019, da lovgivningen ellers vil have bagudrettet virkning. Det vil sige, at 70%-loftet tidligst gælder for ikke-revisionsmæssige ydelser, der leveres i 2020.

År	Revisionshonorar (A)	3 års gennemsnit (B)	Loft (70% af B)	Totalt honorar for IRY	Loft
31-12-2017	200	N/A	N/A	200	N/A
31-12-2018	203	N/A	N/A	180	N/A
31-12-2019	208	204	N/A	150	N/A
31-12-2020	210	207	143	87	Ja – men IRY-honorar lavere end 143
31-12-2021	215	211	145	0	Intet honorar 3 –års reglen brydes
31-12-2022	219	215	N/A	140	N/A
31-12-2023	234	223	N/A	300	N/A
31-12-2024	245	233	156	250	N/A
31-12-2025	250	243	163	150	Ja – men IRY-honorar lavere end 163

Revisionspåtegningen

Revisionspåtegningen

- Revisionspåtegningen på PIE-virksomheder skal som noget nyt indeholde:
 - *En beskrivelse af de vigtigste vurderede risici for fejl i regnskabet, som revisor har identificeret, og*
 - *Et resumé af revisors reaktion på disse risici*
- Dette svarer i alt væsentligt til indholdet i den nye revisionsstandard ISA 701, som træder i kraft for revision af regnskaber for perioder, der slutter den 15. december 2016 eller senere – se næste planche.
- Der indføres endvidere i lovgivningen en række nye krav til indholdet af revisors kommunikation med virksomhedens øverste ledelse, men disse er i realiteten allerede implementeret i dansk praksis i dag.

Nye ISA-standarder

Ikrafttræden for regnskabsperioder, der slutter den 15. december 2016 eller senere

ISA 700 – Ny revisionspåtegning for ALLE revisionsopgaver

- Konklusionsafsnit øverst i påtegningen
- Revisors vurdering af going concern vurderes altid i erklæringen
 - særkilt afsnit ”Væsentlig usikkerhed ved virksomhedens fortsatte drift”, hvis der konstateres usikkerheder
- Beskrivelsen af revisors uafhængighed strammes op
- Beskrivelsen af revisor ansvar og indholdet i en revision specificeres yderligere

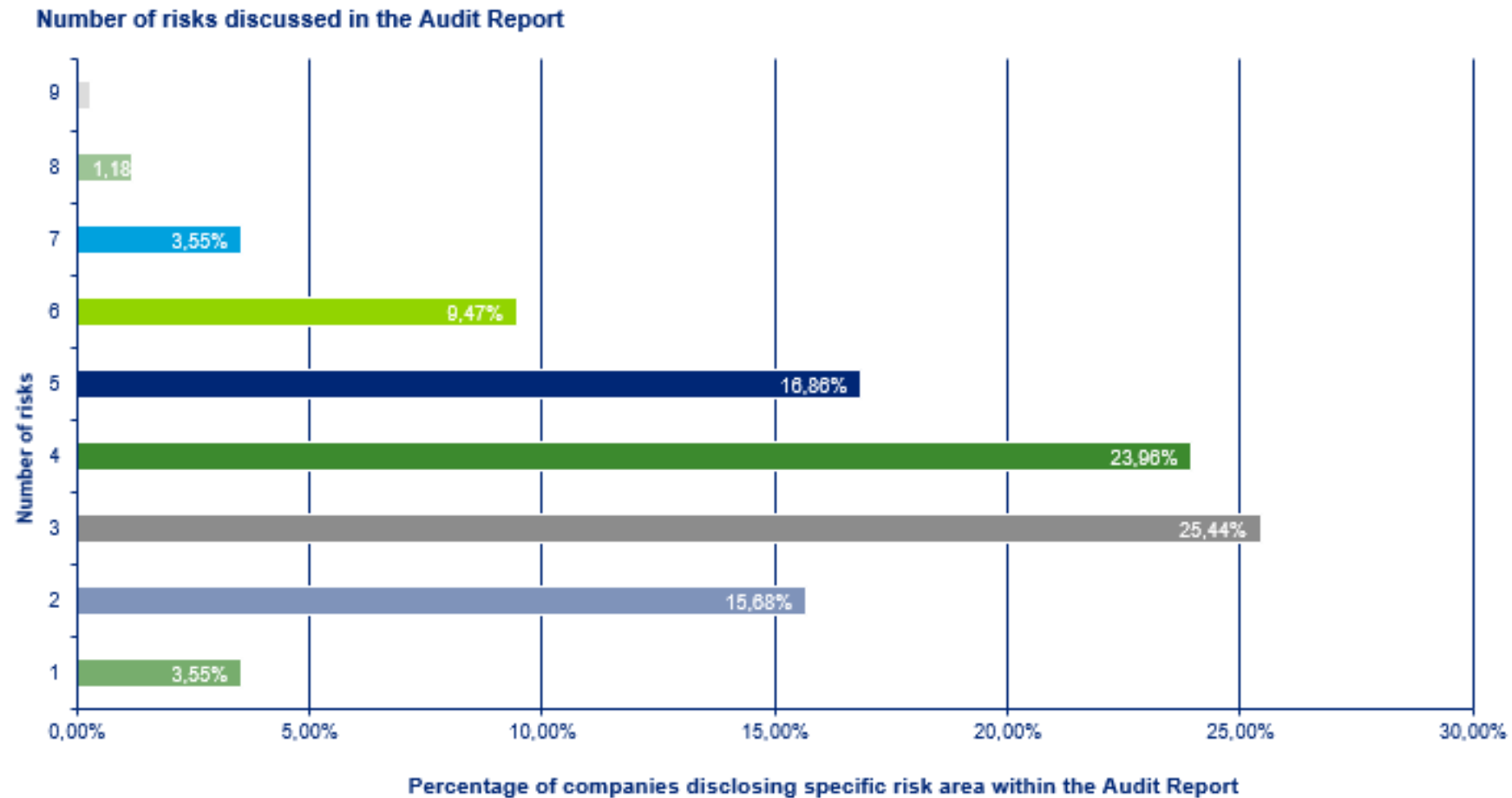
ISA 701 – Key Audit Matters for børsnoterede virksomheder (PIE i forordningen)

Særskilt afsnit i påtegningen for alle PIE-kunder, som skal redegøre for:

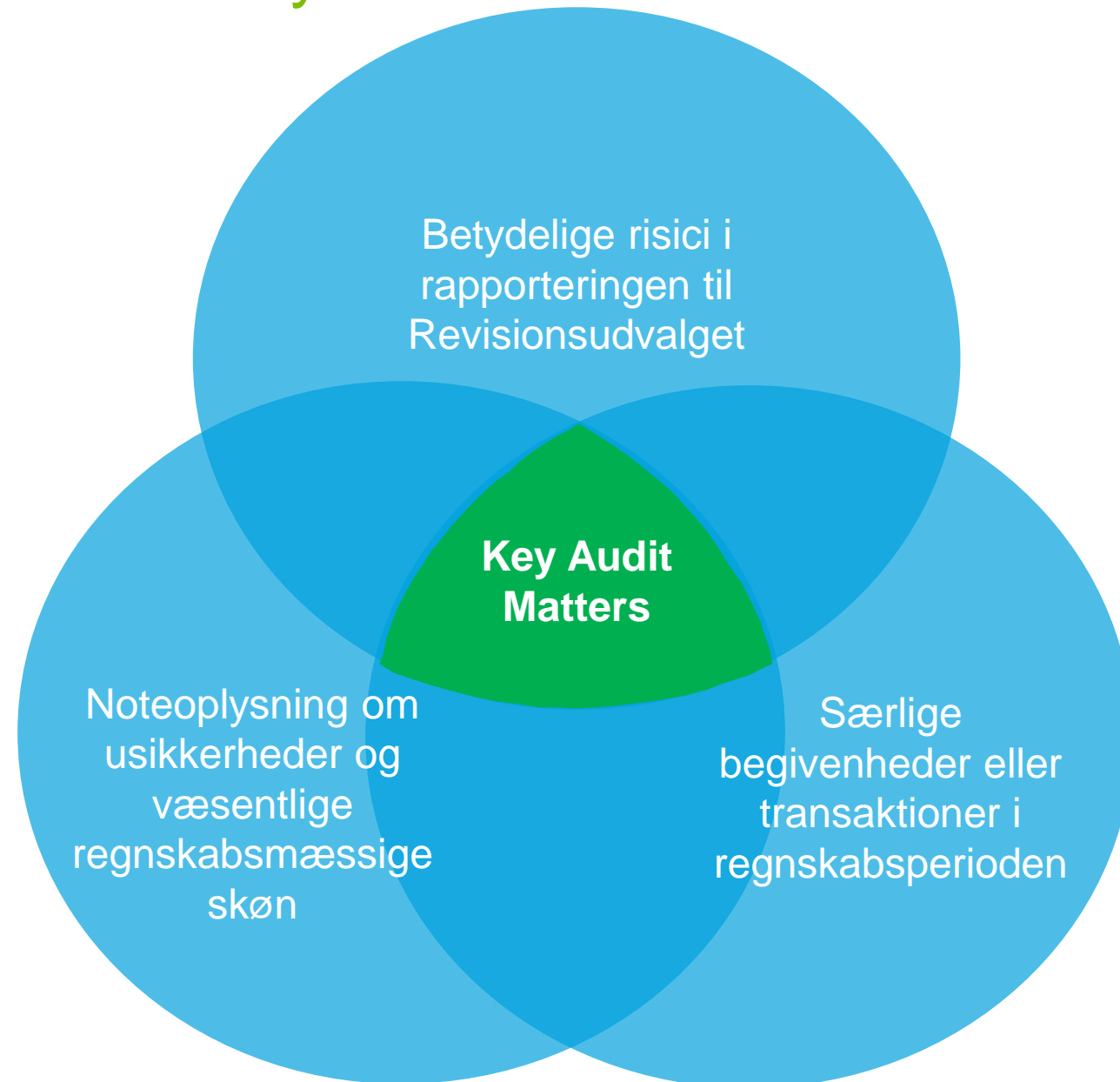
- de forhold, som revisor har vurderet som de mest betydelige ved revisionen,
- samt hvordan revisionen har forholdt sig til disse.

Erfaringer fra UK

- Antallet af Key Audit Matters omtalt i revisionspåtegningen

Hvad bliver omfattet af Key Audit Matters?

Eksempler på Key Audit Matters

Beskrivelserne omfatter en **virksomhedsspecifik** forklaring på, **hvorfor risikoen er særlig relevant for nøjagtigt denne virksomhed**, og **hvorledes det har påvirket revisionen**.

Der indarbejdes ref. til **relevant note** i årsrapporten, hvor ledelsen har beskrevet det enkelte forhold.

- Nedskrivningstest af goodwill. Ledelsen skal udarbejde en årlig nedskrivningstest. Dette er, som beskrevet i note XX, en kompleks proces, som inkluderer væsentlige ledelsesmæssige skøn, som er baseret på forudsætninger om den fremtidige profitabilitet, hvilket er særligt usikkert som følge af virksomhedens forestående ekspansion i [Land X]. Revisionen af de ledelsesmæssige skøn relateret til nedskrivningstesten tog udgangspunkt i....
- Værdiansættelse af finansielle instrumenter. Som beskrevet i note XX omfatter DKK [x]m af koncernens investeringer strukturerede produkter, for hvilke der ikke eksisterer et aktivt marked. Der er dermed væsentlige usikkerheder knyttet til målingen af disse. Revisionen af koncernens finansielle instrumenter tog udgangspunkt i....
- Regnskabsmæssig behandling af opkøbet af XYZ. XYZ er som omtalt i note XX en væsentlig investering for koncernen og en betydelig del af købsprisen er allokeret til kundebaser som et immaterielt aktiv. Dagsværdivurderingen af dette immaterielle aktiv omfatter væsentlige ledelsesmæssige skøn. Revisionen af de ledelsesmæssige skøn relateret til købsprisallokeringen tog udgangspunkt i....
- Fastsættelse af hensættelse til returneringer fra kunder. Processen for opgørelse af returhensættelser er, som beskrevet i note XX meget manuel og er derfor påvirket af en øget risiko for menneskelige fejl. Revisionen af returhensættelsen tog udgangspunkt i....

Eksempel – Præsentation af Key Audit Matter i påtegningen

Nedskrivningstest af goodwill

Beskrivelse af Key Audit Matter

Som det fremgår af note 6.2 i årsrapporten, udgør goodwill xxx DKK pr. 31.12.201x. Ledelsen udarbejder, som beskrevet under anvendt regnskabspraksis i tillæg til note 6.2, årligt en nedskrivningstest af koncernens goodwill og andre immaterielle anlægsaktiver. Der er risiko for, at den regnskabsmæssige værdi overstiger genindvindingsværdien. Ledelsens opgørelse af genindvindingsværdien er baseret på en række parametre, som omfatter væsentlige ledelsesmæssige skøn om den fremtidige vækst og profitabilitet i koncernen.

De væsentligste skøn omfatter følgende elementer:

- Individuelt opgjorte diskonteringsfaktorer for hver enkelt geografisk lokation i koncernen.
- Ledelsens forventninger til fremtidig vækst i koncernen, herunder ledelsens forventninger til fremtidig ekspansion i [Land X].

Ledelsen har, som beskrevet i note 6.2 vurderet, at koncernen består af 5 forskellige CGU'er baseret på geografiske placeringer.

Udførte revisionshandlinger til imødegåelse af den beskrevne risiko

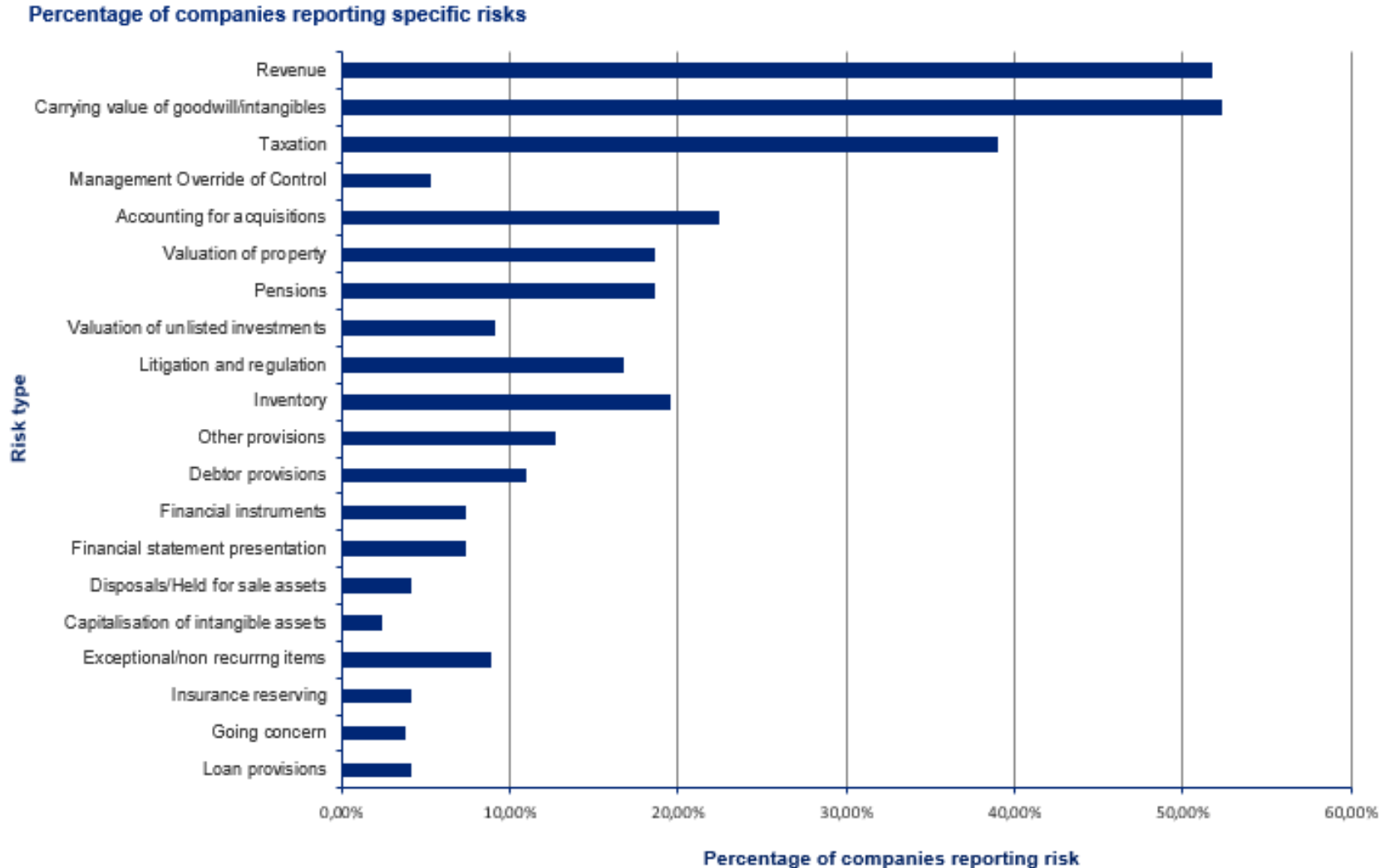
Vi har gennemgået den af ledelsen udarbejdede nedskrivningstest og herunder vurderet den anvendte metode for opgørelse af CGU'er samt de foretagne skøn som beskrevet ovenfor.

Vores gennemgang har omfattet følgende elementer:

- Gennemgang af de anvendte metoder og beregninger i den udarbejdede opgørelse.
- Analyse af de opgjorte diskonteringsfaktorer for hvert enkelt geografisk CGU ved sammenligning til tilgængelige benchmark studier.
- Sammenholdelse af forventninger til fremtidig vækst til historisk nøjagtighed i ledelsens budgetterede kontra realiserede vækststrater.
- Interview af ledelsen samt gennemgang af ledelsens forretningsplaner for den forventede ekspansion i [Land X].

Erfaringer fra UK

Key Audit Matters i revisionspåtegningen fordelt på emner

Om Deloitte

Deloitte leverer ydelser indenfor Revision, Skat, Consulting og Financial Advisory til både offentlige og private virksomheder i en lang række brancher. Vores globale netværk med medlemsfirmaer i mere end 150 lande sikrer, at vi kan stille stærke kompetencer til rådighed og yde service af højeste kvalitet, når vi skal hjælpe vores kunder med at løse deres mest komplekse forretningsmæssige udfordringer. Deloitte's ca. 200.000 medarbejdere arbejder målrettet efter at sætte den højeste standard.

Deloitte Touche Tohmatsu Limited

Deloitte er en betegnelse for Deloitte Touche Tohmatsu Limited, der er et britisk selskab med begrænset ansvar, og dets netværk af medlemsfirmaer. Hvert medlemsfirma udgør en separat og uafhængig juridisk enhed. Vi henviser til www.deloitte.com/about for en udførlig beskrivelse af den juridiske struktur i Deloitte Touche Tohmatsu Limited og dets medlemsfirmaer.